

Mááka

Ísu wíyómpa'a iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáíye. Mááka moórá-awi'a Yóni-Mááka Yérúsaremufa'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráíye. Rómu-waasi Ísun-aai isáíwae séna maanáúfái agaimakáíye. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwi-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiye. Miyán-áái Mááka agaimakáíye. Mááka agaiyáin-aagioni ayáiyá'á maarán-táúntámpímbo wérain-aai moórá-waasigo agaimakáíye.

*Yóni nombó maitinkówimo simátímakain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28*

¹ Maníkón-ááninko Ísu Káráísiti wení ásé-aai maarán-iyé. ² Naaófá'á moóráwígón-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwígomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aemáíyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai

wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáíye

Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paápé úwana mináái paápé uráíye.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopaken-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kuffiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóriné wantáámíkóní aúwé mintón-aantemba wénena ⁷ simátimena séna moóráwigo kesí-naaembo tındawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. ⁸ Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'marái-nana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

Ísumba nombó maiyánkarain-aaí.

Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22

⁹ Minkánáá Káríri-aempa'a Násareti-naopakemba

Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰ Ísu nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóní ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹ wíyómpakemba aai'gó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aaí.

Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13

¹² Súwana Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ ayáátááka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna fí'o-fi'on-aaí súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'-wái-wáánkó íyáíse'a mérowasa

wiyómpakemba Maníkóní kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.

Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15

¹⁴ Ánaaemba Yóni Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káríri-aempa'a wéna Maníkóní ásé-ai simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paápé isaná Maníkóní nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóní ásé-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáiyé.

¹⁶ Mináái simátimena Káríri-waaunkoni áwáifakafambo kúmba kae'-wáásiyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kisau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹ Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásiyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniyé'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰ Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowané wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.

Rúku 4:31-37

²¹ Kápameamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túwana Ísu ámáán-daumpa'a

iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka súntafesa sésa áamáambo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minamáán-dáúmp'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáási famétuwowana aiyayaanko

tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánésa táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyó. Aúí'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káríri-aempa'a Ísun-ai wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.

Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41

²⁹ Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáímoninte Éndurunteti naaúmpa'o iyúmba Yémisiye Yóniye Ísuwe úmai iyúmba ³⁰ Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wemp'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináúiyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aseráaro Ísu súwasa kóuraawe.

Ísu Kárírifa'o simátímakain-aii.

Rúku 4:42-44

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu íyáfasinena mindáoopa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inai wésena mérowana ³⁶ Sáimoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánésa sésa seyaafá'-wáási embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káriri-aempa'a áamáán-daumpimpa kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰ Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹ Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴² minúwóíyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiýasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵ minkwáásígó ifátuwena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíníye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

*Ísu aísamaimo pukówimba kawe'ó uwánkarain-aaí.
Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26*

¹ Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápaneamu-naopa'lo kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa ² túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³ éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴ mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresá túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawe'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ amáámbo sun-kwáásí mésa ⁷ imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáá'a ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyááríka'a iyáfasine ení wandaái maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marap'á méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Íyáfasinke ení wandaái maimaé naaópa'a waaó súwana

¹² seyaafá'-wáásí túranka'a íyáfasinkwena wení wandaafí maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rifáimbo áántarain-aaí.

Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32

¹³ Ísu tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátímena ¹⁴ wéna awánómbe Áráfíásin-ááninkon-awi'a Rifái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááíwa'-maena kuráíye.

¹⁵ Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rifáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááíwa'maesa Rifáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ amáán-kawaa-waasifinkemba amáámbo sun-kwáásí Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánéna Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷ Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawe'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oto tí'o

in-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39

¹⁸ Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasiye áamáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáisai esa sésa Yónini kísau-waasiye áamáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰ Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

²¹ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íniye. ²² Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáiyé.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.

Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

²³ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'a Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásimá pítuwesa nowasá ²⁴ áamáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá

fái'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téftiye wení waásiye táái tówana Téfiti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráambá wésewe. ²⁷ Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáa maréna waási aifa-tántáa'á maréna saagaan-kánáa ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáiyé. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

3

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aii.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

¹ Moórá-kanaa Ísu ámáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ² aafimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáásí kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴ Ísu miwísáféna séna kentáásí ámáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawe-kísúsááwá máúm sáwí-kisausaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ⁵ Ísu

mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáamba fárútuwao súwana ayáamba fárútuwowa kawe'á uwánkowasa ⁶ áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóní áwáífa'o kuráan-aai.

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káriri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáípákén-kwáásiyé Táyaanao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwífa'-waasi asófatinowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasinowasa sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae íyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paapé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáaiye.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.

Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímbai íyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á íyúwana ¹⁴ minkwáásífinkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi íyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáai kosimátímapa'o

wíyantafe ti'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo tímúnda miyásáfé'a iyáfas-intinkaumne siyáíye.

¹⁶ Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awi'a Póánésiye súwaiyai mináwíkóní áwáu wíyónaaimo siwáíní áráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanaemo siyáíwaini ¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá ²¹ Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní amáámbo sun-kwáásí tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá amísana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-ai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíníye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo

ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwámá mindánkóní afowámá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbo máiniye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáinífo ²⁹ Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáinana wae'wae'a íníye Ísu siyáiyé. ³⁰ Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiyeemo suntáféna Ísu mináái simátimakaiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó nááwa'iyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

4

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15

¹ Aneka'á Ísu Káíriri-nonkwaaukoni áwáífa'a koména aaí wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa

ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáifa'a mérowana ² fí'o-fi'on-aaí waé'mai simátimena séna ³ ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafímbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátááka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafímbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákamai-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyeye.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aaí aantemba wésimatimumpo ¹² ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Ísékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aaí simátimune Ísu siyáiyeye.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáafó fí'o-fi'on-kwaemai-aaímo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráínten-úmai

Maníkón-*aai* simátímísana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-*aai* ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Maníkón-*aai* isésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawelá owasá Maníkón-*aaisafesa* umbai-taiyé sésa Maníkón-*aai* ifá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-*aai* ísáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa ff'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-*aai* faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawel'-márafímbó kúmímba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-*aai* isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawelá ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

*Ómbó kúrakain-*aai*.*

Rúku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe. ²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. ²³ Ísáán-kwaasi ísámai kawel'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tíména anekalá timíniye. Mindásafe'a ísáán-*aai* imáyáa úmai kawel'án-oro. ²⁵ Maníkón-*aai* ísámaimo kawel'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-*aaiwara'a* isánááwe. Maníkón-*aai* ímbo ísámai kawel'ó owí tirumpinkémbá maimaínana ímba wéniye. Mindásafe'a ísáán-*aai* imáyáa úmai kawel'án-oro Ísu siyáiyé.

Ánáuntumba tukáisana arambó iyáin-aaí.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai imbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-iyé. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna ²⁹ áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

³⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba maráfimbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna ³² óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

³³⁻³⁴ Ísu waásisomba aaí simátimenaé sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-aaí aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena éni fo wení kísau-waasi wesé'o méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáiyé.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aaí.

Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

³⁵ Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípatá kónae súwasa ³⁶ fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba iyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwara'o kumbá ³⁷⁻³⁸ Ísu mintáónkoni ayáífá'á aún-kwaigurówana óraa-fiyunda

torówana nonkó tufántááfan-éna nonpín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaiséa Ísumba koaúséa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafofa súwa'nai uwo suwaná ³⁹ íyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana ⁴⁰ Ísu simátimena séna nóntafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkúmba wéoo súwana ⁴¹ táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

¹ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbáráfá'ó kumbá ²⁻⁴ Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kará'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kará'umakowana ⁵ wááwáíye nó'waane omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkóntáfé ísámai sínkamonaifainifo nóra uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a méraumpo kesúwí'a sáwí fakoma úne séna mérowasa

10-13 omápa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa ff'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpintáámó kúwáférómba putásowasa ¹⁴ póíya'o tafikówi miyámó úmba awánésa minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kisaufimpa'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena kawe'-úmai mérowasa koawánésa tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó kawe'ó uwánkowsamo awánon-aaiye póígomo ún-aaiye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná ¹⁸ nompín-táómpimba iyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawe'ó uwánkáín-aai enamáaraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékaporisi-aempa'a mindáópata Ísumo uwánkon-aai simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáási sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Káriri-waunkoni menáipákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² moóráwigo ámaán-danka'o káráwiowin-awi'a Yáírasi téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana

asóféna kawé'-úmai méraino súwana ²⁴ Ísu wesé'ó kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ²⁵ moórá-ininkomba áí'ó ún-ininkowara'a arááíwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa ²⁶ sáwífa'-ika tíyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai tai'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana ²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-aai iséna séna Ísuni unáánkwátóiyá'a kota'ótóráánana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááíwa'mae kumpímbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiyá'a ta'ótorowana ²⁹ mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana ³⁰ Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'á uwánkáíye séna waé'mai tuwánéna séna náawawa kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótóráína'iyo súwasa ³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó náawawa kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótóráína'iyo nóra séwa wéseno suwaná ³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana ³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anekembá tata'á úwana Ísun-áísamaifimba kifaena asófankon-aai simámuwana ³⁴ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáífo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináái wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo siyó suwaná ³⁶ Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna ³⁷ arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méraaro séna Pítaane Yémísine wenáfákon-awi'a Yónine tí'maena kúmba ³⁸ sáwífa'-waasi amáán-danka'o káráwiyowini

naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna ³⁹ naaúmpa'a íyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁴⁰ Ísun-awíyáái uwaná ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna ⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simámena séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgóo íyáfasinaao súwana ⁴² íyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru íyáfasinowasa awánésa táátafesa uwaná ⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáiyé.

6

*Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aai.
Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30*

¹ Minkákémbá Ísu wenamáápa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba ² Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isónkanaara'a ámáán-daumpa'a iyéna aai simátimuwasa sáwífa'-waasi iséna táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáá maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá amísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaiyo. ³ Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iyé. Máriaan-ááninko éna Yémísiye Yósisíye Yúndasiye Sáímoni-iyai tuwaaón-iyé. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'láémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴ Ísu simátiména séna Maníkón-aaimo simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a

wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitmba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáíye.

⁵ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íníyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moóra-mora-kisau aantemba maiyáíye. Moóra-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶ wenamáápakem-kwaasi sésa ínta súwa'nai íníye sun-ááísáféna imáyáa uwáána naaó'-nao'a Maníkón-aa simátímapa'a kuráíye.

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.
Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6*

⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tiména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸ óraaka simátimena séna aampa'ó wíyamba ímba moóra-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táúmba faimaé'a ⁹ tísamai ánáamba wimaé'a moóra-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. ¹⁰ Maníkón-aimo simátimiyantafe moóra-naopa'o wíyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹¹ Moóra-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹² wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³ sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa

tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴ Ísuni kísaugon-aaí símae íyúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fá'l'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówaşa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwára'-wáásí úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiyena Érotíyasi tufífo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érotíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Káriri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érotíyasin-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé

aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo síasai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táinamo e síasai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáisai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáisai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísamai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-ai imáyáa éna tómbó non-kwáásíwárá'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moóra-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísamai a'nómbá ²⁸ táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-ai iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba iyáfasinankaisana méraiye

Éroti siyáíye.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-ai.

Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

³⁰ Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aiye aaimó sun-ááiyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáféna tómbá ímba kawé'-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba iyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánéna embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáásí tuwánéna

arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráyiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná ³⁷ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa timúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífa'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aaí.

Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáípa'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífa'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwífa'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu

awánóm̄ba óraa-fiyunda to'maé téna mintáóm̄ba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táám̄bá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba íyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafauwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai timúwasamo nowíní áwáu ím̄ba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

*Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mátíyu 14:34-36*

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáípá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáífa'a nompín-táóm̄ba ándá kára'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa ⁵⁵ naaó'-nao'a simá-timesa Ísumo tamaún-aai isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótorówana tí'a étínkaraiye.

7

*Tíwá'náti áamáambo siyáan-aai.
Mátíyu 15:1-9*

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáám̄ba ím̄ba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi ámáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááíwáúntafesa tiyáám̄ba non-kwisukésa tómbá nésa

⁴ maaketifákembá naaópa'a iyésa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamámba fí'lo-fi'on-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyáawe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti áamámba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímbo non-kwiyómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna

séna Maníkó séna

maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁷ Waásiti áamámba símai paapé ombánifo Maníkóní áamámban-iye karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáifimba agaimakáiyé.

⁸ Maníkóní áamámba tuwé'a tíwá'náti áamámba wétoraawe. ⁹ Maníkón-aai túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰ Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Mósese siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáamba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iye wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aai tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyé.

*Waásimo sáwí'ó uwátínkáín-tantaakon-aai.
Mátíyu 15:10-20*

¹⁴ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'an-oro. ¹⁵ Máápaken-tantaa'ó naawí ímba waási sáwí'a

wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁷ Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu séna kenkwará'á ímba tááko péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. Máápaken-tantaa'o naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰ aaimó wéseмба tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²² túraniyamba ésa miyá-miya- sawi'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa ²³ miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé'-úmai wénaawe siyáíye.

Kénaani-marafaken-ininkon-aaí.

Mátíyu 15:21-28

²⁴ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éni fo tuwímbai-waasi tamaún-aaí ísówana ²⁵ moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aaí iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena ²⁶ wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafa'a

Fínisiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷ Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁸ minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáíníye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iye sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹ Ísu séna kawe'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰ wení naaópa'a wénamo koawánómba sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawe'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'o asófatinakarain-aai.

³¹ Ísu Táyaa-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékáporisi-aempa'a táyáákéna Káriri-nonkwaaumpa'o kúmba ³² tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankao suwaná ³³ waásifinkemba áí'mai weyáafa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfíya'a ta'ótorena ³⁴ wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ ááko kawe'á úwana anááfígo fetói úwana aái kawe'-úmai súwana ³⁶ Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawe'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawe'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawe'-úmaimo sen-kwáásí kawe'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-aii.
Mátíyu 15:32-39*

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wiyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáísaawa timénaumno suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷ sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáítumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aii.
Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56*

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa áamáan-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbái wétopakemba séna káfé'ó méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano wéseo. Érai'a simátime súne. Káfé'ó méraan-kwaasi íмба

aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípa'á kuráiyé.

Ímba kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí orómó siyáin-aai.

Mátíyu 16:5-12

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípa'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu áamáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá márááwanamo intoréna óraa'o intembá áamáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-aaí iséna nóra séra tómbá ímba wéráiyé-aaí wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé farááataraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wéráimbanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Táá'a wéráimbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaaó séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaaó séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísaraao Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafikówimba kawe'ó uwánkarain-aai.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa

Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankao suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáifá'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵ aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawé'á uwánkowana aúramba kararéna kawé'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simáména wení kísau-waasise'a Sísááríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Maníkó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aaí ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sen-kwáásiyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankená séna miyán-áái sénáfo súwana ³³ Ísu waeréna

wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simámena waásisone wení kísau-waasiye táántena séna kembó sirááiwaenae síyawi tirááiimo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemá púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ³⁵ Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááiimo táínda-tantaa'o tuwésa puwésa aú'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneká'á ayáátááka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwará kesááiwara'o tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmónnda miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmónnda miwí sigae uwátinkanaumne.

9

¹ Érai'a simátíme súne. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

*Ísu fi'on-kuwawaa'o faúkáin-aaí.
Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36*

² Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba

miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó íyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósese'e Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁵ Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááunamba kaumbosáámó onđasá moórá endé éta moórá Mósese'nde éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya

sínenawa íyómpo miyán-áái Pítaa siyáiyé.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwana mináínámpínkembá aai'gó aantemba séna miwá kesáanimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba íyáfasinanaumne simbá nóran-aaiya'iyo siyáawe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa amáámbo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé íniyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íniye-aai érai'-aain-iye. Moórá-aai waási úranko kumpaapé uráiwaintafena agaimaréna séna

wembá áí'o índá-i'a uwánkesa tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáíye. ¹³ Simátíme'a súne. Íráiyaa é'a tiyáíye. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáíye.

Ísu sáwí-amutamba maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa ámáámbo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóntafera iyafákén-áái wéseo séna tísai úwana ¹⁷ miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aaí wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyáúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna énifo enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰ áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpói fame'auwowana tanaambá féna wáreré'-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹ Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraíyo súwana umaranká'á ánkaraíye. ²² Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a fame'mai iyafíné nompínémó túwáaraantamba wéíye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³ Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéseno. Maníkómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á

ónááwe súwana ²⁴ miníyámpóígón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmba úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'aráumpo súwa'nai uwo súwana ²⁵ Ísu awánómba sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶ wáá'a téna miníyámpóí famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miníyámpóí púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná ²⁷ Ísu ayáánkwannda to'mái íyáfasinakowana koku'á méraiye.

²⁸ Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹ séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínífo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹ Ísu simátimena tuwéna Káríri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aái simátimenae séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne súwasa ³² wemó sún-aagioni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-ai.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³ Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaiya siyáao súwasa ³⁴ aampa'-wéwesa sésa

kentááfínkémhá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aai suwaná ³⁵ Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna isáaro. Íyáákanaemo síyawi tínaaeni'a ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena ³⁶ moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkénkwáási ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáásí kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátíme súné. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káraísitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombó timíyawí Maníkó kawé'-méyámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesáaisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbe wéowe. Tuwímbai tésa kesáaisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fárí'wimaresa nompímbó túwááwasamo

kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-iyé. ⁴³Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wiyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawe'an-iyé. ⁴⁴(-) ⁴⁵Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísamáimó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wiyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawe'an-iyé. ⁴⁶(-) ⁴⁷Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awané'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wiyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawe'an-iyé. ⁴⁸Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisínáimba kámakama'a wéiye Ísu siyáiyé.

⁴⁹Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawe'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawe'-úmai méranaawe. ⁵⁰Uwímá kawe-tántáá'an-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. Uwígó ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aii.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-aii wésimatimuwasa
²ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae

sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáiniyo. Miyámó énamo éna ámáán-
 aai taraisíni ina taraisíniyo suwaná ³ séna naaófá'á
 Mósesé nóra-amaana simátímakaiyo séna tísai úwasa
⁴ miwí sésa Mósesé maará siyáiyé. Moóráwigo
 awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna
 séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno
 siyáiyé suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba
 pósa Maníkón-⁶ aai ímbo ísontafena mindásafena
 Mósesé minámáámbá siyáimbanifo ⁶ Maníkó wíyóne
 marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó
 aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa
 tinófoi tiyuwésa awaaijóe awaainínkóe'a takááisamai
⁸ mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaijóe
 awaainínkóe'a ímba kae'-waásíyáámbó ombá mimbórá'í'a
 wéowe ⁹ Maníkó aare-waai moórá-i'o uwátínkaraintafesa
 ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi
 Ísumo sún-aaisafesa áisai uwaná ¹¹ séna moóráwigo
 awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba
 umémbá wéiyé. ¹² Moórá-ininko awaaijómbá auwénamo
 fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiyé Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-¹³ aai.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena
 ayááfúmbo tátínkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá
 wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu
 tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba
 tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói
 kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba
 miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó
 tíyan-amba ímba faítinkaaro. ¹⁵ Érai'a simátime sune.

Maníkóntáfésamo sésa iyámpóíyaan-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna ¹⁶ miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmba tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-aaí.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷ Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iye séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iye. ¹⁹ Maníkóní áamámba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparáwímbá máéro. Kentinófoi-tuwí'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²⁰ miwá séna minámáámbá kemá iyám-póíyakemba ísare'a kawe'á úmae wéiyune súwana ²¹ Ísu awánéna aamoí éna séna kawe'á éma moórá-tantaa'a ímba kawe'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawe'-méyámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tuwín-timemo e kembá sirááfíwainone súwana ²² mináái íséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³ Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'lo wíyamba umbaí táíníye súwana ²⁴ wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóísono. Ónta-imayaamo émayawí Maníkómó

kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóni afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóni afaapimbó kóféráinkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái isésa táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranao suwaná ²⁷ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸ Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóni ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiye tífatone tímánaatone tinófoiye táanine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anonnda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpói-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífímbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹ Ánaaemba aifaráawífinkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aaí.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³² Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kun-kwáásíwará'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moóra-aempa'a tínkarena wempá'ó tínda-tantaakontafena mósimatimena ³³ séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási

úránkomba óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-
kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-ai símaresa
sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa ³⁴ karaánáá'a sinkésa
tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a
púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a
íyáfasinanaumne Ísu siyáíye.

Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-ai.

Mátíyu 20:20-28

³⁵ Minkánáá Sépétin-ááninkorai Yémisiye Yóniye'a
Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai oyantembá
uwásinkaaoo suyaná ³⁶ nóintafenawa wétinkaina
uwátinkanaumno súwasarai ³⁷ Sésarai ení sámoo kaim-
bárúpá'ó imémo e kenkáí íyáfasisinke séfasefa'-
arausampa'a sinkaaó suyaná ³⁸ Ísu séna séyan-aaigoni
áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó
naandantén-úmai sí'oo índa-i'oo uwásinkaiyamba
kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba
nýáyáyo. Sí'oo índa-i'oo uwásinkaiyantemba kanaará
kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹ Sésarai kerái
kanaa'á pókai máéyauye suwaná Ísu séna érai'a
séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye.
Sí'oo índa-i'oo uwásinkaiyantemba kenkáí miyá
uwátinkanaafo ⁴⁰ kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba
íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba
póna íyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi
siyáánkainarau mináái isésa Yémisinte Yóninte aaisambá
tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe.
Marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-ai
simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe.
⁴³ Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwará'á ímba miyán-
oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á
ónááwe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifari'a ónaemo síyawí

seyaa'fá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiyie.

Ísu aúrambo kafikówimba kawe'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43

⁴⁶ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáo'pa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasín-ááninkon-awi'a Páátímiyasi aúrambo kafikówi óntamba inái símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷ tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkao súwasa ⁴⁸ sáwífa'nanka aaisambá aéésa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena anekal'á óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkao súwana ⁴⁹ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaal'á koiyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafikówimba áántesa sésa enarunkó kawel'á íno. Wéaantaifo iyáfasinaao suwaná ⁵⁰ atuwénamo méron-ampanta faúmarena iyáfasinena Ísuni ewaal'á túwana ⁵¹ Ísu séna nóina embó arááimo táinda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawel'á uwásinkainkwae'a úne súwana ⁵² Ísu séna kentáfé kanaal'á súwa'nai índawin-iye sémpo kawel'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaemba kuráiyie.

11

Ísu Yérúsaremu'fa'o kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

¹ Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órífi-omapa'-ewaal'-naokai moórá Pétéfasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana

minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawányambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ánda faútuwekai ái'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá ái'maesa kouweránáawe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴ kuyaná mimpói ontará'á ánda anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútuwóyana ⁵ minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóni ánda wéfautuwaayo suwasarái ⁶ Ísumo sún-aai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarái ⁷ ái'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaái uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénáma ankáimai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'e mintáénárafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiyé. ¹⁰ Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íníyē. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹ Ísu Yérúsaremufa'o kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyē.

Taaigón-aai.

Mátíyu 21:18-19

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moórá-taigon-awi'a fíkima wérowana mintáéramba nánae

séna áwáufa'a wéna awánómba arambó iyái-kánáámó ímbo túmba ímba iyéna ána aantemba wérowana saafá uwááena ¹⁴ mintáígóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵ Ísumo sún-aai isésa Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ simátimena séna aneka'á ímba ámáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke oro. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé Ísumbo tufuwíyan-aai wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyun tafesa táátafe ésa Ísumbo tuffíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómbo íyáfasinesa aampa'ó kumbá fiki-taimo awánomba ánúka to'mái

seyaafá'á móaenkagurowana ²¹ Pítaa Ísumo séwiyon-
 aai ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaanda-
 taima é'a aáénkaraiye súwana ²² Ísu séna Maníkóm-
 pá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátime súne.
 Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó
 síyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a
 íniye síyanamo éna érai'a miyá íniye. ²⁴ Mindásafe'a
 Maníkómpá'á inai sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'o
 sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáíye
 sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ²⁵ Maníkómpá'á in-
 aimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a
 ónaumne-imayaa ímbo íyamba ifátúwáaro. Miyámó
 íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá
 maitiyuwáíniye. ²⁶ Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo
 imáyáamo úmae wéiye'o ímbo ifátuwaiyanamo éna ken-
 tifo wíyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíniye Ísu
 siyáíye.

Náawawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aii.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷ Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-
 naopa'o kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa
 óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye
 amáámbo sun-kwáásíyé Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa náawawa
 ai'máráísa tiyéwa náawampinkena maiyéwa fasi'aén-
 kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹ Ísu séna aifa'á
 moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái
 simátimenaumne. ³⁰ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai
 Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya
 simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa
³¹ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó
 simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó
 éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao

síniye. ³² Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aii simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ³³ Ísuntafesa sésa emó síesai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aii ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

12

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

¹ Ísu waé'mai-aii simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapaminanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyian-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ² arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáero séna wení kísau-waasi ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ³ ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ⁴ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóísana ⁵ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórá-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana ⁶ aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátáaka'a imáyáa émena kesááninkon-aii isánááwe séna ai'maráísana ⁷ tisasá

minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáimbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ⁸ ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹ Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana ff'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰ Maníkón-aaí aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáási moóra-ontantafesa sáwí'a wéíye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráíye. ¹¹ Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta ff'oran-kawe'a uráíye súne

agaimaréna siyáíye Ísu súwasa ¹² Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aaí.

Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo sínasa aaifimbó maiyankáiyantafesa áamáán-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amááraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáásí áamáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a

wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aaí.

Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawemo sun-kwáási pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáíye. ²⁰ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíniyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimbo agaimakón-aaí ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aaí wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba

maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósesé minááisáféna

agaimakáiyē. Aúfáifimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífinkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáiyē. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-ai siyáawe Ísu siyáiyē.

Aifaráán-ámáánkón-aii.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana amáámbo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni íyáákamai-ai iséna Ísumba áisai ena séna Maníkóní amáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyó súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna mimbórá-Fási'aénkón-iyē. ³⁰ Maníkómpá'a kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kenti-mané kentí fasi'aéné améro agaimaréna siyáiyē. ³¹ Miwán-ánaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyē. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fi'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo

mindáwara'a íyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súbma kawel-ímáyááfinkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áísai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna áamáambo sen-kwáásí sésa Káráísiti Téftin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téftimba imáyáa amúwana Téfti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáási íyáakaanasa miwí tai'ánaáwe Maníkómó siyáin-aai Téfti siyáiyé. ³⁷ Miyáumai Téfti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téftin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súbma Káráísiti Téftini Fasi'aénkó éna Téftin-andafaken-kwaasigon-iyé. Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí uráawe.

Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímbaimo áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹ Minkwáásí ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawel'-áémpá'á mésa kawetómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáásí keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a

mósá maráiwae sésa karo'-áái tafisímai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenááwe Ísu siyáíye.

Keto'-íninkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aaí.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómba waásisomba tésa óntambo túwómba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwówana ⁴³ Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátimé súne. Minkétó'-íninkómó túwáín-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méíniye Ísu siyáíye.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaímo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawé'á uráísana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana ² Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwára'á tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómba Pítaawe Yémísiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérompa'a tésa áísai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paápé

íníyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááisáfésa érai'e sénááwe. ⁷ Tíyááwemo siyáan-aaí némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tında mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa íyáfasine tíyáaro síyasamo ésa íyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóímo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánaámó tında minkánaá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááisáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótkesa aaifimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáá-wáásífá'é mótkesa aaí simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á áse-aaí seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wényana ánaemba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tíniye. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátínkénka'a nóran-aaíya sénaumno-imagaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáfinken-aaí sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aaí tááka tinkáína'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi tímíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáímo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owi tímíyasa tínkamiyasa puwónááwe.

Iyámpóisombo ésa tinófoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyan tafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiyawitai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye.

Sáwí-kanaagon-aii.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'o íyantantaako uwófi'a íyam-baruka'a paapé íniiye Ísu siyáiiye. Kemá Mááka sune. Maanáúfáímó torausíyawitááko péé sína'a ísáaro sune. Ísu séna uwófi'o

í-márúká'á paapé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwtóí ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-inine umaran-íyámpóíwará'-íníné minkánáá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'o iyíyamba táwi'o índa-kanaa miyá únafo sé'a Maníkómpá'á inái seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbáitántáá'á ímba tiyáiiye. Ánaaenkwar'a miyán-úmbáitántáá'á ímba tíniye. ²⁰ Miyán-úmbáitántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbáikánáámó ayáátáaka'o íninkakaa seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbáitántáá'á ampáásé uráiiye.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. ²² Tuwímbai paapé ésa

karo'á sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'lo úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á wíyómpakemba kuntínana wíyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wemparí'lo úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátime sune. Káfé'lo méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íníye. ³¹ Wíyóne marawé tai'áínana kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáiyé.

Kúmón-da-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímbo

isáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmónda-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááín-iyé. Moórá-oraako némpa'a wááu koméranæ séna wení kísau-waasisafena kísau máéro séna ti'má'mæ wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóní aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmónda-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wááwáiya'i fenáíndarara'i nó'waana'i kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'máráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'a méraaro
Ísu siyáiyé.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹ Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámaámbo sun-kwáásiyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awí'a Sáimonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba

maimaéna iyúmba minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴ tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aeésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó f'owí timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ifátuwe'a ímba aaisambá aeéro. Kawe'á asínkáíye. ⁷ Ímbo óntamo máraán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asínkésa utánáafo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ⁹ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aaí seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aaí simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáín-aaí.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moórá-awí'a Ísakerioti óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá

nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba aráái'wáékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénai-wai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbái tówasa moórá-mora áísai esa sésa kewá'íyo sí-maesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náín-dawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-ye. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aii.

Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

²² Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-íye. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááisamai méraiwaé séna

mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁵ Simátíme'a sune. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa

mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe.

²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya íyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aemapa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana

²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonae íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.

Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérariya'a Maníkómpá inái kosenó séna ³³ Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro

séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iyé. Ewé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniño ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiíwáéno Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu inái simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo a ún-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. ³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifónifo Maníkómpá'á inái seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátiména ³⁹ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inái kosimásuwena ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inái kosimásuwena kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'lo on-kwáásí aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáínkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁴ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátiména séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶ wesé'lo

tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁴⁸ tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a p'ó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáfimbo agaimakáan-aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰ wení kísau-waasi seyaafá'á inkaiséa auwésa wété uwasá tun-kwáásí Ísumba áí'maesa kuwaná ⁵¹ moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵² ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aaí.

Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³ Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴ Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naamaaífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵ Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aagioni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa ⁵⁶ Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá ⁵⁷ tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸ wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáíye suwasá ⁵⁹ minkwáásí ímba moórá-aaí suwaná ⁶⁰ aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena

Ísumba áísai ena séna simánkáán-aaí anondáá ina sínono súwana ⁶¹ Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó áísai ena séna kesáámó áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶² Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aafimbá maenkéta fi'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴ Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáíntafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó íyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáási áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágóni kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aaí sááko ímba kawé'an-iyé simásuwena máápa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efíwáni waásifinkewin-iyé súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraitá súne. Kárírifakewi po wení kísau-waásifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítaa Ísumo

simámakon-*aai* ááka'-*maréna* miyá siyónka'*a* kokórigomo kae'-*i'o* ááimo ímbo siyáindara'*a* emá kaumbo-íká'*á* kentáfé sé ímbo awánáúnda-*waasin-iyé* sínone siyónka'*a* mináái

ááka'-*maréna* áfááraumai ifi'*á* taráiyé.

15

*Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-*aai*.*

Mátíyú 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'*a* óraa'-*amaan-kisau-waasiye* Yúndaa-*oraa'-waasiye* áamáambo sun-kwáásiyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'*a* kára'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-*awi'a* Páiratimpa'*a* kuwaná ² Páirati Ísumba áisai ena séna Yúndaa-*waasiti* kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'*a* séne súwasa ³ óraa'-*amaan-kisau-waasi* fí'o-fí'on-*aaisafesa* aafimbá maénkówana ⁴ Páirati Ísumba áisai ena séna sáwifa'-*aai* wésimankaafo anondáá ina moórá-*aai* sínono súwana ⁵ Ísu iséna ímba anondáá súwana Páirati sáwifa'-*imayaa* uráiyé.

*Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-*aai*.*

Mátíyú 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-*waasi* tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-*awi'a* síya'*a* faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-*kwaasi* faútínkáiyé. ⁷ Minkánáá moóráwigon-*awi'a* Párápási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-*waasise* tíyónka'*a* wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'*a* ánkarrowana mérowasa ⁸ sáwifa'-*waasi* túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwigomba faú'anakaao suwaná ⁹⁻¹⁰ Páirati imáyáa éna séna óraa'-*amaan-kisau-waasi*

Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa ¹¹ óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párápásimba faú'anakaao simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹² Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ¹⁴ Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵ Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufiyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aaí.

Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

¹⁶ Ísumba i-wáásí timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷ naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹ karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

²¹ I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awí'a Sáímoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tuffíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²² marésa moórá-maragon-awi'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráíye.

²⁴ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba mátufusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa ²⁵ aafáúgómó áyana'o kain-kánáará'á tufúmba ²⁶ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaignoni áwáu aúfáífimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-íye agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa ²⁷ uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ²⁸ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna wemá sáwí'o on-kwáásímo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba fáákese timántákái fa'ankesa karaáná'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáa maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. ³² Maníkómó íyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éímba póna érai'o sé'éíndamo éna weyááríka'a taaiyakémbá kumínata awané séta érai'a Maníkón-áánimban-íye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái

séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáá'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáá'a ánkówana wáawái seyaafá'-
 áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu
 óraaka Yúndaa-waasi-taaifinkemba séna eri eri rama
 sapataniyemo súmba maará siyáíye. Maníkó kesí
 Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-
 kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaímo
 simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná
³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna
 ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-
 táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a
 mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá
 kutaútuwaini ína taútuwainiyo séta amu'maréta
 méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-
 amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-
 áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé
 uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáíye.
³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó
 awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-íye
 siyáíye.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa
 tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Miníníntóm-
 pínkémbá moórá'-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-
 awi'a Máriaa úwana moórá'-inimba ifó'-Yémísinte Yósis-
 inte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá'-ininkon-awi'a
 Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Káríri-aempa'a núpa'o
 wembó arááiwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba
 Ísu Yérúsaremufa'o túmba miníníntómbá tésa aaraa-
 táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴² Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awí'a Yósepi Árímatíyaa-naopakewi ⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawé'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníníye séna amu'makówi ímba áatafena úmba Páíratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴ Páíрати imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ ewé é'a pukáiyé simámuwana Páíрати séna kanaámpó Ísun-áuma máínone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááumaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aaí.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáa tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áura'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ² ááéma aafáúmó íyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaésa Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna náawa súwa'nai énaaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵ minóntán-aifimbo íyumba

moórá-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'ó wétemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷ wení kísau-waasiye Pítaane kosimátimé sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Mináái kosimátiméro súwasa ⁸ minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátimakaawe.

Mááka kemó súnda-aii tai'áiyé.

Ísu paápé úwana Máriaamo awánarain-aii.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena aifa'á Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-aii simátimumba isésa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aii.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáásí némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fi'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátimúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aii.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé

úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo íyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwa'a isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráambá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-aai seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maiyana Maníkó miwí sáwí'lo úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba íyawí Maníkó aafimbá maitinkáiniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba íyawí ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fí'on-aaifinkemba sésa ¹⁸ waafaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyandombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'lo índa-waasimo tiyáambo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáaiye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wíyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-aai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááimó simásíménta érai'-aain-iyé siyáawe.

Mináái tai'áiyé.

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana
copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c